

මණිකණ්ඩ ජාතකය

තවද මාගේ ස්වාමීදරුවානන් වහන්සේ අලව්නුවර නිමා අග්ගලා වෛතෘ භූමියෙහි වැඩවසන සමයෙහි කුටිකාර සික්ෂා පදයන් දක්වන ලද.

ඒ කෙසේද යත්

අලව්නුවරවාසී හික්ෂන් වහන්සේ බොහෝ මනුෂ්‍යයන්ට අපට ගෙවල් ඉදි කරන්ට කැති දේව පොරෝ දෙවයි කියා නොයෙක්දේ ඉල්වා ආයාස කරණ සේක. එසේ හෙයින් මනුෂ්‍යයෝ සංඝයා වහන්සේ දකිනා අභිප්‍රායමදව වාසය කරන්නාහ. එසමයෙහි කාශ්‍යප ස්වාමීන් අලව්නුවර සිඟාවැඩිසේක් තමන් වහන්සේත් තමන් වහන්සේගේ මනුෂ්‍යයන් සැඟවුනුහෙයින් උන්වහන්සේ දුකසේ සිඟා වළඳා සර්වඥයන් වහන්සේ වසන්තාවූ අග්ගලාකනම් වෛතෘභූමියට ගොස් සර්වඥයන් වහන්සේට දන්වනසේක් ස්වාමීනි ආදී අලව්නුවර සිඟා ගියකල සතරපහස සැපසේ ලැබෙයි දන් අප දැක මනුෂ්‍යයෝ සැඟවෙති කී සේක. සර්වඥයෝත් ඒ සැඟවෙන්නාවූ කාරණය දන අලව්නුවර වාසී හික්ෂන් වහන්සේ කැන්දා තොප හැමවිසින් අලව්නුවර මනුෂ්‍යයන්ට බොහෝ ගැණ සිහිනිකොට නොයෙක්දෙය ඉල්වති යන්නක් ඇසීම්, ඒ සැබැදැයි විවාළ සේක. ඒ හික්ෂන් වහන්සේ සැබැව ස්වාමීනි දන්වන්නා මහණෙනි ඉල්වීම් නම් කවුරුන්ටත් නොකන්කලු දෙයක යටත්පිරිසෙයින් බොහෝ සම්පත් ඇත්තාවූන්ට පවා ඉල්වීම් විකේෂ්පවේදැයි කියා ඒ කෙසේදැයි ආරාධිත වූ සර්වඥයන් වහන්සේ ඉකුත්වත් දක්වා වදාළ සේක.

ඒ කෙසේද යත්

යටගිය දවස බරණැස් නුවර බ්‍රහ්මදත්ත නම් රජ්ජරුකෙණෙකුන් රාජ්ජයකරණ සමයෙහි බෝධිසත්වයන් වහන්සේ එක්තරා බ්‍රහ්මණකුලයක ඉපිද වාසය කරණසේක. බෝධිසත්වයන් වහන්සේගේ මෑනියන් වහන්සේ පසුවත් එක් බ්‍රහ්මණ කෙණෙකුන් වැදූහ. ඉක්බිත්තෙන් බෝධිසත්වයන් වහන්සේගේ මෑනියන් වහන්සේ පසුව කාලක්‍රියා කළහ. බෝධිසත්වයන් හා මලනුවෝ ගිහිගෙයි සම්පත්හැර හිමාලයවනයට ගොස් ගඟක් සමීපයෙහි දෙබැයෝ ගඟ දෙහිකනියෙහි පන්සල කොටගෙන වාසය කරන්නාහ. බෝධිසත්වයන්ගේ මලනුවෝ වසන්තාවූ පන්සල සමීපයෙහි ගඟ වසන්තාවූ මණිකණ්ඩ නම් නාග රාජයෙක් ඇත. ඒ තාපසයන්ගේ පන්සල සමීපයේ මනුෂ්‍ය වෙෂයෙන් සක් මන් කොට ඇවිදින්නේය. තාපසයන් දැක තාපසයන් හා පිළිබඳ සිත් ඇතිව කථා කොට යන වෙලේ තාපසයන් නාග වෙෂයෙන් සිපගෙන තාපසයන් ඉස්මත්තේ පෙණය තිබා යම්තම් වේලාවක් සනෙතාෂව නිවාගෙන පෙරලා දරණවැලය ඇර තාපසයන් වැද නාග හවනයට යන්නේය. මෙම නියායෙන් දවස් පතා ඇවිත් යාමෙන් තාපසයන් ඇඟගැවෙත් ගැවෙත් හයින් තාපසයෝ වැරීතාහ. මේ නියායෙන් ඉතා දුර්වලව පඬුවූ ශරීර ඇතිවූහ. එක් දවසක් තාපසයෝ තමන්ගේ බෑයන් වහන්සේ දකින්නට පන්සලට ගියාහ. බෝධිසත්වයෝ මල් තාපසයන් දැක ඇයි තොපගේ ශරීරය මෙලෙස දුර්වලවන්ට කාරණා කින්දැයි විවාළාහ, එවිට බෝධිසත්වයන්ගේ මලනුවෝ කියන්නාහු මණිකණ්ඩ නම් නාග රාජයෙක් දවස්පතා අවුත් මා සිපගන්නේය. එසේ හෙයින් මා වැරීතේයයි කීහ. එවිට බෝධිසත්වයෝ කියන්නාහු ඒ නයා තොප සමීපයට නොඒ නම් සමාධිදැයි විවාළාහ. එවිට බෝධිසත්වයන්ගේ මලනුවෝ එසේ විනම් යහපතැයි කීහ. ඒ නාගරජ්ජරුවන් පැලඳගෙන එන්නේ කුමණ ආහරණදැයි විවාළාහ. තාපසයෝ කියන්නෝ කර පළඳිනා කණ්ඩමාණිකායයි කීහ. එසේ වී නම් ඒ නාගරාජයා තොප සමීපයට ආකල උන් පැලඳගෙන ආවාහු කණ්ඩ මාණිකාය ඉල්වව, එදා පලාගොස් පසුව දවස් ඒ මලුව සමීපයට ආකල මාණිකාය ඉල්වව පසුව දවස් දියෙන් ගොඩනැගෙන කලට මාණිකාය ඉල්ලව. මේ නියායෙන් ඉල්වන්ට වදිනාකල තෙමේම නොයෙක් කීහ. මේ නියාවට එකියන තාපසයෝත් පළමු දවස් නාගරාජයා ගෙටවදින වෙලාවටම තොපගේ ශ්‍රීවයේ තිබූ කණ්ඩමාණිකාය මට දෙවයි කීහ. එවිට නයා ගෙට නොවැදම පලාගියේය. දෙවැනි දවස් මඑවේ කෙළවර සිට ආවේලාවටම මෑණික ඉල්වන්නා එතන සිට පලාගියේය. තුන්වෙනි දවස් නයා දියෙන් ගොඩනැගෙන වේලාවටම තාපසයෝ මෑණික ඉල්වූහ. එවිට නයා දියෙන් කිම්ද දිය මධ්‍යයෙන් ඉසඹසවා කියන්නෝ මට අන්තපානාදීවූ බොහෝ ලාභසත්කාර උපදවන්නාවූ කණ්ඩමාණිකා තොපට මම් කෙසේ දෙමිද එසේ හෙයින් තොපගේ පන්සලට නේනා පමණක් වේදැයි කියා නැවත කියන්නාහු මාගේ බොහෝ සම්පත් ඇතිදෙය නොසිල්වා කණ්ඩමාණිකාය ඉල්වූ හෙයින් තොපලගට නොඑණපමණෙක් වේදැයි කියා නාගරාජයා දියේ කිම්ද නාගලොවට ගියේය. එතැන් පටන් තාපසයන් සමීපයට නොආවීරුයේය. තාපසයෝත් නයා නොඑන දවස් පටන් පළමුනියාවටත් වඩා සොකිපත්ව දුර්වලව ගියේය. බෝධිසත්වයෝ මලනුවන් විචාරණ පිණිස ආවාහු මලනුවන් ඉතා දුර්වල හෙයින් දුර්වල වූයේ කුමක් නිසාදැයි විවාළහ. එවිට තාපසයෝ කියන්නාහු නයා නොදකීමෙන් දුර්වලව ගියෙමි කීහ. බෝධිසත්වයෝත් මූ නයාකෙරෙහි මහත් සෙනෙහ ඇත්තාහ. එසේ හෙයින් නයාකෙරේ සෝකයෙන් මළෝනම් නපුරැයි සිතා සෝක අරවන්ට උවමැනවයි සිතා කියන්නාහු මළ නොයිල්විය යුතුදෙය ඉල්වීමෙන්

ඊට සොක උපදවයි කීහ. ඉතකින් සෝක අරවයි කියා තමන් පළමු වසන්තාවූ පන්සලටම ගියාහ. එකියන තාපසයා සෝක අළුයේය. බෝධිසත්වයන්ගේ මලනුවන් හා දෙන්තා පංචසාධි අෂ්ටසමාපත්ති උපදවා නොපිරිහුනාහු ධ්‍යානයෙන් බඹලොව ගියාහයි වදාරා මණිකණ්ඨ ජාතකය නිමවා වදාළසේක. එසමයෙහි බෝධිසත්වයන්ගේ මලනුවෝ නම් ආනන්ද ස්ථිවිරයෝය. එසමයෙහි අවවාද කී තාපසයෝ නම් බුදු වූ මම්මයයි තමන් වහන්සේ දක්වා වදාළ සේක.